

Θεωρία για την επίλυση του θέματος Α1 & Α2

(Μη λογοτεχνικό κείμενο)

1. Σημεία στίξης

Τα σημεία της στίξης διακρίνονται ως προς τη λειτουργία τους σε:

- **Συντακτικά:** όταν χρησιμοποιούνται για να χωρίσουν τον γραπτό λόγο σε μέρη, σε συντακτικές ενότητες.
- **Σχολιαστικά ή κειμενικά:** όταν τα συναντάμε μ' αυτό το ρόλο, κάνουμε λόγο για τη «στίξη ως σχόλιο». Ως τέτοια χρησιμοποιούνται κυρίως: το θαυμαστικό, το ερωτηματικό, τα αποσιωπητικά και τα εισαγωγικά.

Συντακτικά	Σχολιαστικά
Τελεία (.)	Θαυμαστικό (!)
Άνω τελεία (·)	Ερωτηματικό (;)
Άνω κάτω τελεία (:)	Αποσιωπητικά (...)
Κόμμα (,)	Εισαγωγικά («»)
Παύλα (–)	
Διπλή παύλα (– –)	
Παρένθεση ()	
Αγκύλες ([] { })	

≡ Α) Συντακτική Χρήση των Σημείων Στίξης

Η Τελεία (.) Χρησιμοποιείται για να δηλώσει:

- το τέλος μιας περιόδου.

π.χ. Σύμφωνα με έρευνα που εκπόνησε ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας πριν από ακριβώς έναν χρόνο, περίπου δύο δεκατομμύρια άνθρωποι σε όλον τον κόσμο δεν έχουν πρόσβαση σε καθαρό πόσιμο νερό.

- τη σύντμηση λέξεων. π.χ. *παθολ., γραμμ.*
- τις συντομογραφίες. π.χ. *μ.Χ., π.Χ., π.χ.*
- τα αρκτικόλεκτα. π.χ. *Δ.Ε.Η.*
- τη διάκριση των χιλιάδων στους αριθμούς. π.χ. *2.000, 70.000*

Η Άνω τελεία (·) Χρησιμοποιείται για να δηλώσει:

- το τέλος ημπεριόδου και την αρχή της άλλης.¹

π.χ. Μεγάλος σεισμός· το Λος Άντζελες καταστράφηκε.

- την απαρίθμηση ή την παράθεση στοιχείων.

π.χ. Διάβασα όλα μου τα μαθήματα: τη Γεωμετρία που με δυσκολεύει· τη Γραμματική που μου αρέσει· τη Λογοτεχνία που με εντυπωσιάζει.

¹ Η ημπερίοδος έχει μεν νοηματική αυτοτέλεια, όχι όμως και ολοκληρωμένο νόημα. Για να ολοκληρωθεί, είναι απαραίτητο και το τμήμα του λόγου που ακολουθεί. π.χ. Αυτό δεν είναι καρπούζι· είναι πεπόνι.

Η Διπλή ή άνω κάτω τελεία (:) Χρησιμοποιείται για να:

- › εισαγάγει κατάλογο στοιχείων, ένα γνωμικό, μια παροιμία, ένα παράθεμα.
π.χ. Ο Χριστός είπε: «Αγαπάτε τούς έχθρούς ύμῶν».
- › συνδέσει προτάσεις, από τις οποίες η δεύτερη επεξηγεί την πρώτη ή είναι αποτέλεσμα της πρώτης.
π.χ. Και το αποτέλεσμα: έγινε διάσημη.

Το Κόμμα (,) Χρησιμοποιείται:

- › στο ασύνδετο σχήμα.
π.χ. Ἡρδα, εἶδα, νίκησα
- › στην αρχή και στο τέλος μιας παρενθετικής πρότασης.
π.χ. Ο δάσκαλος, μια που μιλάμε γι' αυτόν, έρχεται κάθε μέρα στο σχολείο.
- › πριν και μετά την κλητική προσφώνηση.
π.χ. Γιάννη, έλα εδώ.
- › στην παράθεση και την επεξήγηση.
π.χ. Αλέξανδρος, ο βασιλιάς.
- › στις δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις (εκτός από τις ειδικές, τις ενδοιαστικές, τις πλάγιες ερωτηματικές και τις βουλητικές).
*π.χ. Ξαφνικά, ενώ καθόμουν στη θέση μου, μπήκε στο θέατρο η Ντέμι Μουρ.
Μα κι εκείνη, καθώς άκουσα, την έχεις αρραβωνιασμένη.*

Η Παύλα (–) Χρησιμοποιείται για:

- › να δηλώσει την εναλλαγή προσώπων στο διάλογο.
*π.χ. – Πότε θα πας διακοπές;
– Τον Αύγουστο. Εσύ;
– Εγώ, μάλλον, του χρόνου πια!*
- › να δηλώσει τη διάζευξη, να φανεί μεγαλύτερη η αντίθεση των προηγούμενων με τα επόμενα.
π.χ. Θες – δε θες
- › την απαρίθμηση πραγμάτων μέσα στη φράση.
π.χ. Βιβλία – Μολύβια – Τετράδια – Μαρκαδόρους.

Η Διπλή παύλα (– –) Χρησιμοποιείται για την οριοθέτηση:

- › παρενθετικών σχολίων, που θεωρούνται χρήσιμα ώστε να συμπεριλαμβάνονται στα γραφόμενα.
π.χ. Ο μαύρος χρυσός –το πετρέλαιο– δεν θα υπάρχει σε λίγα χρόνια.
- › παρενθετικών προτάσεων (αντί για κόμμα).
π.χ. Ο Γιάννης θα έρθει – ελπίζω– σήμερα.

Παρενθέσεις () Σημειώνονται για να συμπεριλάβουν:

- › παραπομπές. π.χ. (Ιωάννου, 2022)
- › πηγές παραθεμάτων. π.χ. (Ομήρου *Ιλιάδα*, σ 110)
- › επεξηγηματικά σχόλια. π.χ. *Ο Νίκος (μια που μιλάμε γι' αυτόν) έρχεται κάθε μέρα στο σχολείο τρέχοντας.*

Οι Αγκύλες ([], { }, <>) Σημειώνονται για να:

- › ξεχωρίσουν από το κείμενο τις πληροφορίες παρενθετικού τύπου.
π.χ. *Ο αποχαιρετισμός του Έκτορα και της Ανδρομάχης είναι αριστουργηματικά δοσμένος. [Z 381–502]*

≡ Β. Η στίξη ως σχόλιο

Θαυμαστικό (!) Χρησιμοποιείται ως σχόλιο:

- › για να δηλώσει θαυμασμό, έκπληξη, ειρωνεία.
π.χ. *Εξαιρετικό το φαγητό! (θαυμασμός)*
Οι φωτιές ήταν τεράστιες! (έκπληξη)
Σπουδαίος πρωθυπουργός!!! (ειρωνεία)
- › για να εκφράσει απορία, αμφισβήτηση, αποφασιστικότητα, ανησυχία.
π.χ. *Τι αλλόκοτος άνθρωπος! (απορία)*
Πιστεύεις αυτά τα ψέματα! (αμφισβήτηση)
Θέλω να πετύχω! αποκρίθηκε το κορίτσι με πείσμα. (αποφασιστικότητα)
Κινδυνεύει όλη η Αττική από τις φωτιές! (ανησυχία)
- › για να τονιστεί η εντύπωση από κάτι απίστευτο ή ανόητο.
π.χ. *Και, όμως, γίναμε δούλοι του καταναλωτισμού!*

Θυμάμαι ότι:

Με την απλή συντακτική του χρήση το θαυμαστικό σημειώνεται:

- ύστερα από επιφωνήματα ή επιφωνηματικές φράσεις. π.χ. *Μα τι λες τώρα!*
- σε προστακτικές. π.χ. *Ησυχάστε αμέσως!*

– Όταν το θαυμαστικό βρίσκεται εντός παρενθέσεων στο εσωτερικό μιας πρότασης, δηλώνει έκπληξη σε σχέση με ένα από τα στοιχεία του μηνύματος.

π.χ. *Οι αποφάσεις λαμβάνονταν δια βοής (!) στην Απέλλα.*

Ερωτηματικό (;) Χρησιμοποιείται ως σχόλιο:

- › για να δηλώσει προτροπή, ειρωνεία, αμφιβολία.
π.χ. *Αυτός ο άνθρωπος έγινε πρόεδρος;*
- › για να εκφράσει αμφισβήτηση για την αξιοπιστία μιας άποψης.
π.χ. *Είσαι σίγουρος;*

- › για να διατυπωθεί ρητορική ερώτηση (ερώτηση, δηλαδή, της οποίας η απάντηση είναι αυτονόητη).

π.χ. Πού βαδίζουμε, κύριοι;

- › για να προκαλέσει ενδιαφέρον και ζωντάνια.

π.χ. Μα τι λες τώρα, συνέδη αυτό;

Αποσιωπητικά (...) Χρησιμοποιούνται ως σχόλιο, για να δηλώσουν:

- › κάποιο υπονοούμενο το οποίο πρέπει να συμπεράνει ο αναγνώστης.

π.χ. Και βεβαίως... αντιλαμβάνεστε τι θα συμβεί.

- › στιγμιαία παύση της ανάγνωσης πριν από ένα στοιχείο του μηνύματος στο οποίο πρέπει ο αναγνώστης να εστιάσει την προσοχή του.

π.χ. Για αυτό ακριβώς αγωνιστήκαμε... να προσφέρουμε στη νεολαία το σπουδαιό αυτό έργο.

- › συγκίνηση, δισταγμό.

π.χ. Σας ευχαριστώ πολύ... και κυρίως την οικογένεια μου για τη βοήθειά της.

- › απειλή, προβληματισμό.

π.χ. Θα κάνεις όσα σου λέω, γιατί αλλιώς...

Εισαγωγικά (« ») Ως σχόλιο χρησιμοποιούνται:

- › για να δηλώσουν τη μεταφορική χρήση μιας λέξης.

π.χ. Μπήκε στον πολιτικό «στίβο».

- › να εκφράσουν ειρωνεία, να μειώσουν το κύρος μιας λέξης.

π.χ. Η «ελικρίνειά» σου είναι πασίγνωστη.

- › για να μεταφερθούν τα λόγια ενός προσώπου ακριβώς όπως τα είπε.

π.χ. Ο Παύλος είπε: «Έκανα όλα μου τα μαθήματα».

- › για να παρατεθούν λέξεις ή φράσεις που χρησιμοποιούνται σπάνια ή μεταφορικά ή διάφορες εκφράσεις, παροιμίες, γνωμικά.

π.χ. Τα πήρε στο «κρανίο» μ' αυτά που άκουγε.

- › για την παράθεση επωνυμιών.

π.χ. Σε αποκαλύψεις προχώρησε στο «Ε» ο πρωθυπουργός.

Η μεταφορά της ολυμπιακής ομάδας έγινε με το αεροσκάφος «Νίκη».

1ο Κριτήριο Τράπεζας Θεμάτων: 15207

Θεματική Ενότητα: Εμείς και οι άλλοι

A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

[Οι μετανάστες να ξέρουν ότι είμαστε δίπλα τους!]

Το κείμενο είναι απόσπασμα από τη συνέντευξη που παραχώρησε ο Θανάσης Αντετοκούνμπο στον δημοσιογράφο Νίκο Παπαδογιάννη στις 13.10.2019 λίγο πριν ξεκινήσει το ταξίδι του για τις ΗΠΑ. Ανακτήθηκε από τον ιστότοπο [www. documentonews.gr](http://www.documentonews.gr).

«Καλημέρα. Είμαι ο Θανάσης Αντετοκούνμπο και γεννήθηκα στο Αρεταίειο. Το λέω για να μη νομίζει κανείς ότι από κάπου μας έφεραν ή ότι ήρθαμε από το φεγγάρι. Εδώ γεννήθηκα, εδώ πήγα νηπιαγωγείο, δημοτικό, γυμνάσιο, λύκειο. Δεν είχα πλούσιους γονείς. Αν κάτι άλλαξε στη ζωή μου, αυτό έγινε με τη σκληρή δουλειά. Βρήκα κάτι που αγάπησα και το ακολουθώ σαν θρησκεία, μέχρι να γίνω η καλύτερη **εκδοχή** του εαυτού μου. Όλοι ξεκινάμε από την ίδια αφετηρία».

«Θα θεωρήσω ότι πέτυχα, εάν στο τέλος της καριέρας μου είμαι ο πιο βελτιωμένος αθλητής. Ποτέ δεν κάνω βήμα πίσω. Κάθε χρόνο γίνομαι καλύτερος, σωματικά και πνευματικά. Είμαι τρισευτυχισμένος, γιατί έχω αυτό που αγαπάω και αγαπάω αυτό που έχω. Ο καθρέφτης μου με γεμίζει. Ο πιο επιτυχημένος άνθρωπος του κόσμου ήταν ο πατέρας μου και σκέψου ότι δεν είχε ένα ευρώ στην τσέπη».

«Είχα δίπλα μου ανθρώπους που με βοήθησαν, όπως την κυρία Μαριέττα Σγουρδαίου, που την αποκαλώ «νονά». Φιλολόγος στο Αρσάκειο και ηθοποιός. Μας πήγε, παιδιά 12–13 ετών, να ακούσουμε συναυλία του Μίκη Θεοδωράκη. Μας σύστησε την κυρία Μαρία Χορς, που ντύνει τις ιέρειες. **Μυήθηκα** στην ελληνική κουλτούρα, στο αρχαίο δράμα. [...] Αυτές οι εμπειρίες με άλλαξαν, χωρίς να το καταλαβαίνω. Με βοήθησαν και στον αθλητισμό, εμένα, που ήμουν ένα παιδί μεταναστών χωρίς χαρτιά, χωρίς τίποτε. Δεν **χρειάζεται** να έχει λεφτά κάποιος για να αισθανθεί πλούσιος. Ο πλούτος είναι στο **μυαλό** και στην ψυχή». [...]

«Αν δεν αγαπάς τον συνάνθρωπό σου, δεν είσαι άνθρωπος. Άσχετα με το χρώμα του δέρματος και με την εθνικότητά του. Κοίταξέ με λίγο, μόνο η αγάπη σε κάνει άνθρωπο. Και η σκέψη». [...]

«Είμαι **αλληλέγγυος** στα παιδιά που μοχθούν. Φεύγω για τις ΗΠΑ, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι εδώ τελειώνουμε. Παρακολουθώ και προβληματίζομαι. Να το ξέρουν αυτοί οι άνθρωποι, ότι είμαι εδώ. Στο πλευρό τους! Τους σκέφτομαι. Ο καθένας αντιμετωπίζει τα δικά του εμπόδια. Όλα, πιστεύω, μπορούν να ξεπεραστούν. Η χώρα μου δεν είναι η Αμερική, αλλά η Ελλάδα. Αισιοδοξώ ότι θα έρθουν καλύτερες μέρες. Και δεν τα παρατάω ποτέ. Ποτέ. Ποτέ».

Ερωτήσεις

ΘΕΜΑ Α1 (ΜΟΝΑΔΕΣ 15)

Α1.α. Για καθεμιά από τις παρακάτω προτάσεις να γράψεις στο τετράδιό σου το γράμμα αρίθμησης της πρότασης και δίπλα την ένδειξη **Σωστό** ή **Λάθος**. [Να δικαιολογήσεις την απάντησή σου με αναφορές στο κείμενο]. (ΜΟΝΑΔΕΣ 10)

1. Ο Θανάσης Αντετοκούνμπο γεννήθηκε στην Αφρική.
2. Μεγάλωσε σε πλούσιο περιβάλλον.
3. Φοίτησε στο Αρσάκειο.
4. Σήμερα είναι ευτυχισμένος.

Α1.β. Να γράψεις έναν δικό σου τίτλο για το κείμενο, που να ευαισθητοποιεί το αναγνωστικό κοινό δικαιολογώντας πώς συνδέεται η επιλογή σου με το περιεχόμενο του κειμένου. (ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

ΘΕΜΑ Α2 (ΜΟΝΑΔΕΣ 10)

Α2.α. Να αναγνωρισθούν συντακτικά όλες οι προτάσεις του παρακάτω αποσπάσματος. (ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

Είμαι τρισευτυχισμένος, γιατί έχω αυτό που αγαπάω και αγαπάω αυτό που έχω. Ο καθρέφτης μου με γεμίζει. Ο πιο επιτυχημένος άνθρωπος του κόσμου ήταν ο πατέρας μου και σκέψου ότι δεν είχε ένα ευρώ στην τσέπη.

Α2.β. Να αντικαταστήσεις τις υπογραμμισμένες λέξεις με συνώνυμα σε συσχέτιση με το νόημα και το ύφος του κειμένου: εκδοχή, μυήθηκα, χρειάζεται, μυαλό, αλληλέγγυος. (ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

ΘΕΜΑ Α3 (ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ - ΜΟΝΑΔΕΣ 25)

Α3. Με αφορμή τη συνέντευξη του Θανάση Αντετοκούνμπο να γράψεις ένα άρθρο (200 – 250 λέξεις) που θα δημοσιευτεί στην ηλεκτρονική σχολική εφημερίδα στο οποίο θα αναφερθείς στα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ένας νέος άνθρωπος κατά την ένταξή του στη νέα πατρίδα. Ποιους τρόπους προτείνεις, για να βελτιωθεί η ζωή του;

Β. Λογοτεχνικό κείμενο

Αντώνης Σουρούνης (1942-2016) «Γέλια»

Το κείμενο είναι απόσπασμα από το διήγημα του Αντώνη Σουρούνη, συλλογή «Κυριακάτικες ιστορίες», εκδ. Καστανιώτη, Αθήνα 2002.

Διαβάζω ένα ρεπορτάζ στην εφημερίδα για τους Αλβανούς και νομίζω πως διαβάζω το βιογραφικό μου. Κυριακάτικα, λέει, κάθονται στο καφενείο της Ομόνοιας, όπου μαζεύονται και τα λένε. Ό,τι έκανα κι εγώ πριν από τριάντα οκτώ χρόνια στην Κολονία. Προτού δημιουργήσουμε ένα καφενείο για να τα λέμε, μαζευόμασταν και τα λέγαμε στο σταθμό των τρένων. Ή δεν τα λέγαμε, κοιταζόμασταν μόνο από μακριά και συνεννοούμασταν. Το πρόσχημά μας ήταν πως θέλαμε ν' αγοράσουμε ελληνική εφημερίδα από το μοναδικό κίосκι που τις πουλούσε και οι πιο συνεσταλμένοι την κρατούσαν ορθάνοικτη στα χέρια σαν ελληνική σημαία.

«Έλληνας είσαι φίλε;»

Μπορεί να είχαμε την τύχη να καταφθάσει και κανένα τρένο από την πατρίδα φορτωμένο με καινούργιους. Μπορεί να είχαμε ακόμα μεγαλύτερη τύχη, να 'φτανε κανένας συντοπίτης και να μαθαίναμε νέα για γνωστούς μας. Όπως φαινόμασταν εμείς τότε, φαίνονται οι Αλβανοί σήμερα. Αυτοί δεν έρχονται με τρένο, για να μαζεύονται στο σταθμό, έρχονται με τα πόδια και η Ομόνοια είναι το πηγάδι για να ξεδιψάσουν, να πέσουν μέσα και να πνιγούνε ή να τους πετάξουμε εμείς.

Μας κυνηγούν, λένε. Ό,τι έκαναν και σ' εμένα. Μαχαίρωνε κάποιος Ιταλός ένα συμπατριώτη του στο Μόναχο και την πλήρωνα εγώ στην Κολονία. Έκλεβε ένας Έλληνας πορτοφόλι στην άλλη άκρη της Γερμανίας και ψάχνανε τις τσέπες τις δικές μου. Μας εκμεταλλεύονται, ισχυρίζονται. Και σ' εμένα το ίδιο κάνανε. Ο χειρότερος και στυγνότερος εργοδότης που είχα στη ζωή μου ήταν Έλληνας στη Φρανκφούρτη και μάλιστα σπουδαγμένος. Ήμουν χωρίς άδεια εργασίας, χωρίς άδεια παραμονής κι έκρινε σωστό να είμαι και χωρίς μισθό. Μου έδινε δέκα μάρκα κάθε Σάββατο –δούλεα και τα Σάββατα– όσα χρειαζόμουν για να πηγαioέρχομαι και να του δουλεύω.

≡ Ερωτήσεις

ΘΕΜΑ Β1 (ΜΟΝΑΔΕΣ 15)

B1. Ποιες ομοιότητες εντοπίζει ο συγγραφέας μεταξύ Ελλήνων στη Γερμανία και Αλβανών στην Ελλάδα; Ανάπτυξε την απάντησή σου σε 60-70 λέξεις.

ΘΕΜΑ Β2 (ΜΟΝΑΔΕΣ 10)

B2.α. Ποιο είναι το είδος του αφηγητή και η εστίαση στο απόσπασμα; Να αιτιολογήσεις την απάντησή σου με αναφορές στο κείμενο. (ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

B2.β. Να εντοπίσεις τρία σημεία μεταφορικής χρήσης του λόγου στο παρακάτω απόσπασμα και να αναφέρεις τι εξυπηρετούν.

«Μπορεί να είχαμε την τύχη να καταφθάσει και κανένα τρένο από την πατρίδα φορτωμένο

με καινούργιους. Μπορεί να είχαμε ακόμα μεγαλύτερη τύχη, να 'φτανε κανένας συντοπίτης και να μαθαίναμε νέα για γνωστούς μας. Όπως φαινόμασταν εμείς τότε, φαίνονται οι Αλβανοί σήμερα. Αυτοί δεν έρχονται με τρένο, για να μαζεύονται στο σταθμό, έρχονται με τα πόδια και η Ομόνοια είναι το πηγάδι για να ξεδιψάσουν, να πέσουν μέσα και να πνιγούνε ή να τους πετάξουμε εμείς». (ΜΟΝΑΔΕΣ 5)

ΘΕΜΑ Β3 (ΤΡΑΠΕΖΑ ΘΕΜΑΤΩΝ - ΜΟΝΑΔΕΣ 25)

Β3. Να επιλέξεις ένα από τα δύο ακόλουθα θέματα. Να καταγράψεις τις απαντήσεις σου σε ένα κείμενο 100–150 λέξεων.

1. Πώς περιγράφει τη ζωή του ο ήρωας στη Γερμανία; Ποιες σκέψεις κάνει για τις αντίστοιχες περιπτώσεις στην Ελλάδα;

Ή

2. Να γράψεις μια σύντομη επιστολή που θα δημοσιευθεί σε περιοδικό που φιλοξενεί μαρτυρίες μεταναστών και προσφύγων, στην οποία θα εκφράζεις τις σκέψεις και τα συναισθήματά σου μετά την ανάγνωση του παραπάνω αποσπάσματος.

1ο Κριτήριο Τράπεζας Θεμάτων: 15207
Ρατσισμός - Ανεκτικότητα
Θεματική Ενότητα: Εμείς και οι άλλοι

A1. A.

- 1. Λάθος**, γιατί σύμφωνα με το κείμενο: Είμαι ο Θανάσης Αντετοκούνμπο και γεννήθηκα στο «Αρεταίοιο».
- 2. Λάθος**, γιατί σύμφωνα με το κείμενο: Ο πιο επιτυχημένος άνθρωπος του κόσμου ήταν ο πατέρας μου και σκέψου ότι δεν είχε ένα ευρώ στην τσέπη.
- 3. Λάθος**, γιατί σύμφωνα με το κείμενο: Είχα δίπλα μου ανθρώπους που με βοήθησαν, όπως την κυρία Μαριέττα Σγουρδαίου, που την αποκαλώ «νονά». Φιλόλογος στο Αρσάκειο και ηθοποιός.
- 4. Σωστό**, γιατί σύμφωνα με το κείμενο: Είμαι τρισευτυχισμένος, γιατί έχω αυτό που αγαπάω και αγαπάω αυτό που έχω. Ο καθρέφτης μου με γεμίζει.

A1. B.

«Θανάσης Αντετοκούνμπο, ο πιο πετυχημένος Έλληνας, ευτυχισμένος με ή χωρίς χρήματα.»

Η παραπάνω επιλογή δικαιολογείται γιατί το κείμενο αναφέρεται στην επιτυχία του, τον φτωχό πατέρα του, τα άτομα που τον βοήθησαν στον αθλητισμό αλλά και στη γενική του καλλιέργεια.

A2. A.

Είμαι τρισευτυχισμένος: κύρια πρόταση
 γιατί έχω αυτό: αιτιολογική πρόταση
 που αγαπάω: αναφορική πρόταση, επεξηγεί το αυτό
 και αγαπάω αυτό: κύρια πρόταση
 που έχω: αναφορική πρόταση, επεξηγεί το αυτό
 Ο καθρέφτης μου με γεμίζει: κύρια πρόταση
 Ο πιο επιτυχημένος άνθρωπος του κόσμου ήταν ο πατέρας μου: κύρια πρόταση
 και σκέψου: κύρια πρόταση
 ότι δεν είχε ένα ευρώ στην τσέπη: ειδική πρόταση, αντικείμενο στο σκέψου

A2. B.

εκδοχή = ερμηνεία, εικόνα
 μυήθηκα = κατηχήθηκα / εκπαιδεύτηκα
 χρειάζεται = απαιτείται
 μυαλό = νους
 αλληλέγγυος = συμπαραστάτης

A3.

Ενδεικτική Απάντηση

Καινούργια πατρίδα και ζωή

Το παράδειγμα στην περίπτωση των αδελφών Αντε-

τοκούνμπο προβληματίζει με τις δυσκολίες που αντιμετώπισαν στην Ελλάδα τα πρώτα χρόνια –μέχρι να τους καθιερώσει το ταλέντο τους– αλλά και γενικά με τη στάση αρκετών ατόμων απέναντί τους.

Το παραπάνω γεγονός δείχνει ότι συχνά οι νέοι άνθρωποι αντιμετωπίζουν προβλήματα με την ένταξή τους στη νέα χώρα διαμονής τους. Καταπατώνται τα δικαιώματά τους από τον ρατσισμό, τον κοινωνικό αποκλεισμό και την απόρριψή τους γενικά. Παράλληλα, αγνοώντας τη γλώσσα – μέχρι να τη μάθουν υποτυπωδώς – δεν βρίσκουν εργασία ή τους δίνουν χαμηλά ημερομίσθια, δεν έχουν ασφάλιση και ζουν δύσκολα. Ακόμα, δεν μπορούν εύκολα να προσαρμοστούν στο σχολείο. Βέβαια, δημιουργήθηκαν σχολεία υποδοχής, αλλά είναι πολύ λίγα. Τέλος, κυριαρχεί η αντίληψη να θεωρούνται υπαίτιοι για κάθε εγκληματική δραστηριότητα.

Υπάρχουν, όμως, και τρόποι βελτίωσης της ζωής τους. Αρχικά, πρέπει να ενεργοποιηθεί ο διεθνής παράγων για να δοθεί οικονομική βοήθεια, ώστε να γίνει δυνατή η φροντίδα τους. Το κράτος να μεριμνήσει με ειδικά προγράμματα για την ένταξή τους στη καινούρια πατρίδα τους, την οικονομική ευημερία τους και να δώσει σε αυτούς ίσες ευκαιρίες. Βασικό είναι να αισθάνονται παραγωγικά μέλη της κοινωνίας, για να μπορούν να καλύψουν τις βιοτικές τους ανάγκες. Η γνώση της ελληνικής ως δεύτερης ξένης γλώσσας θεωρείται αναγκαία για την εξασφάλιση αξιοπρεπούς εργασίας.

Το συμπέρασμα είναι ότι όντως παρουσιάζονται μεγάλες δυσκολίες για τους νέους ανθρώπους σε μια ξένη χώρα. Με τη δική μας προσπάθεια, της πολιτείας και του κοινωνικού συνόλου αυτές θα ελαχιστοποιηθούν. **(240 ΛΕΞΕΙΣ)**

B.1.

Οι Έλληνες στη Γερμανία κάθε Κυριακή πήγαιναν στο καφενείο και στο σταθμό, όπου σύχναζαν συμπατριώτες τους, ενώ οι Αλβανοί πηγαίνουν στην Ομόνοια. Αντιμετώπισαν και οι δύο ομάδες δυσκολία ένταξης στη νέα πατρίδα τους και νοσταλγούσαν τα αγαπημένα τους πρόσωπα. Οι Έλληνες υφίσταντο παρόμοιες διώξεις με τους Αλβανούς, τους θεωρούσαν βασικούς υπόπτους για κάθε κακό. Τους εκμεταλλεύονταν οι εργοδότες τους. Δεν είχαν άδεια εργασίας ούτε άδεια παραμονής. **(67 ΛΕΞΕΙΣ)**

B2.A.

Ο τύπος του αφηγητή είναι Ομοδιηγητικός, γιατί λαμβάνει μέρος στην ιστορία που αφηγείται ως **πρωταγωνιστής και έχουμε αυτοδιηγητική ή αφήγηση ομοδιηγητική.**

Η αφήγηση γίνεται με εσωτερική εστίαση, δηλαδή **πρόκειται για αφήγηση από την οπτική γωνία ενός προσώπου, με περιορισμένη κατά συνέπεια γνώση στα όριά του.**

B2.B.

Τα σημεία μεταφορικής χρήσης του λόγου στο απόσπασμα είναι:

1. η Ομόνοια είναι το **πηγάδι** για να **ξεδιψάσουν**,
2. να **πέσουν μέσα** και να **πνιγούνε**
3. ή να τους **πετάξουμε** εμείς.

Σκοπός του πομπού δεν είναι μόνο η πληροφορία (το μήνυμα), αλλά και η προσέλευση του δέκτη, δηλαδή περισσότερο ενδιαφέρει εδώ η μορφή με την οποία διατυπώνεται το μήνυμα, παρά το ίδιο το μήνυμα (η πληροφορία). Ο πομπός επιδιώκει να συγκινήσει και να δείξει τα συναισθήματά του.

B3.

1. Με αφορμή ένα ρεπορτάζ, ο συγγραφέας ταυτίζει το «βιογραφικό» του Αλβανού μετανάστη στην Ελλάδα με το δικό του «βιογραφικό» ως μετανάστη στη Γερμανία. Με πικρή ειρωνεία, αναφέρει τις δυσκολίες προσαρμογής και ένταξης, σε μια πολιτισμικά διαφορετική κοινωνία, την υποβάθμιση, την απόρριψη και την εκμετάλλευση.

Σημείο συνάντησης στη Γερμανία, ο σταθμός του τρένου που ήταν ό τι είναι, σήμερα, το σιντριβάνι της Ομόνοιας για τους Αλβανούς «για να πέσουν μέσα να πνιγούνε ή να τους πετάξουμε εμείς!». Η εφημερίδα ήταν το πρόσχημα. Η συνεννόηση γινόταν και με τα μάτια. Έκδηλη η νοσταλγία για την πατρίδα.

Κοινή είναι η μοίρα όλων των ξένων παντού. Κακή ήταν η αντιμετώπιση από τις γερμανικές αρχές *αλλά συχνά και από τον «ομογενή εργοδότη».*

Οι Γερμανοί φόρτωναν στον Έλληνα κάθε παράβαση και ο ομογενής εργοδότης, με αφορμή την έλλειψη της άδειας παραμονής και εργασίας, τον πλήρωνε τόσο μόνο όσο του χρειαζόταν για να πηγαίνει δουλειά! **(149 ΛΕΞΕΙΣ)**

2. Τοπικοί πόλεμοι, αυταρχικά καθεστώτα και φτώχεια δημιουργούν στρατιές και караβιές εξαθλιωμένων. Αν και η Ευρώπη έχει μεταβληθεί σε ένα απόρθητο φρούριο, οι μετανάστες βρίσκουν τρόπο να το υπερβούν.

Με τη νοσταλγία να κυριαρχεί σε όλες τις εκδηλώσεις της ζωής τους, προσπαθούν να ενσωματωθούν ωστόσο το θρήσκευμα και η γλώσσα αποτελούν σοβαρά αλλά όχι ανυπέρβλητα εμπόδια. Η απομόνωση τους στη μειονοτική και κοινωνικά μειονεκτική εθνική τους ομάδα, εμποδίζει την ενσωμάτωση. Και όσο αυτή γίνεται βολική υπεκφυγή, τόσο η περιθωριοποίηση, η υποτίμηση και η απόρριψη εδραιώνονται.

Οι Γερμανοί ήταν καχύποπτοι απέναντι στους Gastarbeiter του Νότου, οι Έλληνες είναι καχύποπτοι απέναντι στους Αλβανούς. Κοινά τα «βιογραφικά» του

Έλληνα και του Αλβανού μετανάστη, λέει ο Σουρούνης με πικρή ειρωνεία.

«Μας κυνηγούν», λένε οι Αλβανοί για τους Έλληνες. «Ό,τι έκαναν και σ' εμένα», λέει ο Σουρούνης για τους Γερμανούς. Παραβατικούς λέγανε, αδιάκριτα, τους Έλληνες στη Γερμανία, παραβατικούς λένε, αδιάκριτα, τους Αλβανούς στην Ελλάδα.

(150 ΛΕΞΕΙΣ)

2ο Κριτήριο Τράπεζας Θεμάτων: 15209 Η θέση της γυναίκας στην Ελληνική κοινωνία

Θεματική Ενότητα: Ταξίδι στην Ιστορία

A1.A.

Τα πρόσωπα είναι σχετικά με τις γυναίκες στην Επανάσταση του 1821. Λόγω της κατώτερης θέσης των γυναικών τότε, οι μαρτυρίες είναι λίγες. Τα γεγονότα διαδραματίζονται την ίδια εποχή και αφορούν την κοινωνική και οικονομική κατάσταση, όπως και τις περιοχές που εκτεινόταν ο ελληνισμός.

A1.B.

«Η θέση των γυναικών στην Επανάσταση του 1821.»

A2.A.

κυριαρχία = εξουσία
εκτεινόταν = απλωνόταν
ακαμαίες = ισχυρές
φτώχειας = πενιές
επανελημμένα = συχνά

A3

Ενδεικτική Απάντηση

Αγαπητές συμμαθήτριες και αγαπητοί συμμαθητές,

Είναι γεγονός ότι παλαιότερα η θέση της γυναίκας στη χώρα ήταν παραγνωρισμένη. Αδυνατούσε να συμμετάσχει στη λήψη αποφάσεων και μόνη αρμοδιότητά της ήταν τα οικιακά. Ευτυχώς, όμως, οι αγώνες για την άρση των αδικιών σε βάρος της είχαν ως αποτέλεσμα την ανύψωσή της.

Σήμερα, πλέον, έχει αναγνωρισθεί η ισοτιμία ανδρών-γυναικών. Η ένταξη των γυναικών στη βιομηχανική παραγωγή κι η απομάκρυνσή τους από την οικογενειακή οικονομία συνέβαλαν στην ανεξαρτητοποίησή τους. Ακόμα, η τεχνολογία κι ο αυτοματισμός δεν απαιτούν μυϊκή δύναμη αλλά πνευματικές ικανότητες ως προς τις οποίες οι γυναίκες δεν υστερούν. Μάλιστα, η εξύψωση του μορφωτικού επιπέδου τους επέτρεψε την πνευματική τους αφύπνιση. Το παραπάνω είχε ως φυσικό επακόλουθο να καταρριφθεί ο μύθος της ανδρικής παντοδυναμίας και να εξισωθούν τα δυο φύλα. Πλέον, οι γυναίκες καταλαμβάνουν υψηλές θέσεις